

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden December 27 - dik napján, 1815 - dik esztendőben.

Nagy Britannia.

János és Lajos ő Anstriai Cs. Fő Hertzegségek Decz. 2 - dik napján Skótzia-
nak fő városába Edinburgba megér-
keztek és ott nagy tisztelettel fogadtattak.
Más nap' az ott lévő kastélynak megszem-
lélésével töltötték idejüket; 4 - dikben pe-
dig az Edinburgi Tanács követséget
küldött ő Fő Hertzegségeknek tiszteletére,
's arról is Diplómákat küldött két drága
skatyuiyákban ő Fő Hertzegségeknek, hogy
ezen városnak polgáraivá felvétettek vagy
nevezettek legyen.

Decz. 2 - dikán azt adta - ki a' hóna-
ponként kijövő tudósítás ő Nagy Britan-
niai K. Felségének egészségi környülállásai-
rol, hogy testére nézve jól, hanem elmé-
jére nézve most is a' régi állapotjában van.
Beszélik, hogy az Orvosok a' tengerpar-
ton való lakást javasolják ő Felségének.

A' *Londoni* újságokban egy levéljött-
ki, mellyet valaki, ki a' *Northumberland*
nevű hajón *Bonapartéval* égygyütt utazott
Sz. Ilona szigetéig, innét Oct. 19 - dikén
indított útnak *Anglia* felé: —

„Mi ide, igen hosszas és unalmas
útozás után, ezen hónap' 16 - dikán megér-
keztén, *Napoleont* 18 - dikban a' szigetre
kiszállítottuk. Ő most falun egy *Belcome*
nevű nemes embernek házánál lakik addig,
míg, a' Kormányozói - Helytartónak Long-

wood nevű lakhelye az ő számára elké-
szítették. A' kik őtet ide kísérték nagyon
elbádjadtak a' hosszú útozás miatt, és én úgy
itélek, hogy mind ezek nem kevésbé meg-
bánták, hogy erre vették magokat. Gene-
rális *Bertrandné*, ki már meglehetősen be-
széll Anglus nyelven, nekem azt monda
ma, hogy ez a' sziget egy tsupa pusztaság,
's a' Démonnak, az *Unalomnak* hazája lé-
gyen. Ő már vissza kívánkozik Frantzia
országba ott hagyott gyermekeinek neve-
lésekre.

„Négyszer ebédlettem *Bonapartéval*;
ő ebédfelett igen keveset beszéllet, többi-
re tsak az Admirálishoz szollott; kevés
mozgást tett, tsak ebéd után sétált széllyel
valami két óranyit. Az ebédet fél óra alatt
elvégezte. Az ő legkedvesebb emberei
Generális *Bertrand*, és *Las Cases*;
ezeken kívül ritkán beszéllet mással vala-
kivel. Minden estve kártyázni szokott, a'
játékai, *Loo*, és *Whist*; ebéd után
schakkozik. Jókor feküdt 's későn kelt-
fel minden nap. Nagy kedvetlenséget mű-
tatott gyakran, 's az ólta sem vidamabb,
hogy ide megérkezett. —

„A' sziget szoros őrizet alatt tartatik;
a' kikötőhelyekben a' hajók és part közzé
jeladó tsajkák vagynak állitatra; 's az egész
sziget körül olázkodnak a' Briggek és egyéb
strázsáló hajók, úgy hogy innét, ha tsak

el nem repül, különben el nem szökik *Bonaparte*. Minden hajós embereknek el kell nap'lemerétekor takarodni a' hajóik-ra; oly készen állanak minden hajók a' kikötőhelyekben, hogy az első jeladásra szélnek ereszthetik vitorláikat.

Az újságokban ilyen anekdota fordul elő *Bonaparténak* ezen útazásáról: — *General Bertrand* így szólt egyszer az útban az *Ánglus Admirális*hoz *Cockburn*hoz: A' Császár nagyon megesméri az Úrnak eránta való kedves magaviseletét, úgy hogy nekem ma reggel azt mondotta, hogy ha szintén elszökhetne is, még sem fogna élni az alkalmatossággal, tsak azért, hogy egy tisztet, a' ki véle ily betsületesen bánik, galibába ne vigyen. — *Admirális Cockburn* így felelt *Bertrandnak*: „Ha ezt nekem *Generalis Bonaparte* magának mondotta volna: azonnal két strázsát rendeltem volna melléje.

Jóniai Egygyesült Szigetek.

Ezen szigetekre nézve ilyen Kötést készítettek a' Szövetséges Hatalmasságok által arra kineveztetett Biztosok Párisban Nov. 5-dik napján: —

„Az igen szent és megoszolhatatlan Szentháromságnak nevében. —

„Ő Felsége a' Nagy Britanniai és Irlandiai egyesült Országok' Királya, ő Felsége az Austriai Császár Magyar és Cseh országok' Királya, ő Felsége a' minden Oroszok' Császárja, 's ő Felsége a' Prussus Király, attól a' kívánságtól lelkesítettvén, hogy a' *Jóniai hét szigetek* állapotjának meghatároztatását illető alkudozások, melyek, a' Bétsi Congressuson félbeszakadtak vala, ismét útba indittassanak, oly véggel, hogy ezen szigetek' lakosainak függetlensége, szabadsága, 's boldogsága bátorságossá tetetődhessék az által, hogy ők 's az ő Constitutziójok, az Európai legnagyobb Hatalmasságok közzül égygyiknek legközelebről való oltalmazása alá adattassanak; meghatározták, hogy minden kör-

nyúlállások, mellyeknek ezen tárgyhoz valamely befolyások van, végképpen, egy különös *Akta* által intéztetessenek-el, melly *Aktának* a' Párisban 1814-ben Május 30-dikán költ *Alkuból* származó jusok, 's a' *Cerigo*, *Zante*, *Cephalonia*, *Santa Maura*, *Theaki*, és *Paxo* szigeteknek az *Ánglus fegyver* által lett megszabadittatásokkor Nagy Britannia' részéről kiadott Nyilatkozatások, szolgálván fundamentomúl, az, mint a' Junius' 9-dik napján 1815-ben, a' Congressusnak végződésekor aláíratott közönséges *Alkunak* egy kiegészítő része, úgy tartatik; 's a' melly *Aktának* elkészítésére 's aláírására Biztosokat neveztek-ki a' Szövetséges Hatalmasságok, tudni illik ő Felsége a' Nagy Britanniai és Irlandiai egyesült Országok' Királya *Robert Stewart*'s *Vice-Gróf Castle reagh* urat és *Lord Arthur Wellington Hertzeg*, 's *Marquis* és *Gróf Urat*; ő Felsége mindeu *Oroszok'* Császárja pedig, *Hertzeg Rasoumofskyt* és *Gróf Capodistriát*, a' kik, a' nékiek adatott tellyes hatalmú irásokat költsönösen általtserélvén 's helyeseknek lenni találván, a' következő tikkelyekben egygyeztek-meg: —

„1). *Corfu*, *Cephalonia*, *Zante*, *Santa Maura*, *Theaki* (*Ithaka*), és *Paxo* szigeteik, a' hozzá tartozókkal egyetemben, abban az állapotban, melly az ő Felsége minden *Oroszok'* Császárja 's az *Ottomannus Porta* között az 1800-dik esztendőben *Mártzius'* 21-dikén készült kötésben leirattatva van, tegyenek egy különös, szabad, és független Státust, ilyen nevezet alatt: *Jóniai Szigetek'* égygyesült Státusaik. —

„2). Ezen Státusok ő Felségének a' Nagy Britanniai és Irlandiai egygyesült országok' Királyának legközelebről való és másokat kizorító oltalmazása alá helyhez-tetődnek. A' több alkúvó Hatalmasságok e'szerént az ezen szigetekhez lehető minden jusaikrol és kívánságaikrol lemondá-

nak, 's a' jelenlévő Alkunak minden intézeteiért kezeséget valólnak. —

„3). A' Joniai Szigeteknek egygyesült Státusaik az őket védelmező Hatalmasságnak helybehagyásával magok intézik-el a' magok belső organizációját, a' melynek minden részben lejendő állandósága 's megerősítettése végett különös gondolkodással fog ő Britanniai Felsőge ezen Státusoknak törvényhozói és igazgatásbéli foglalatoskodások eránt viseltetni, 's e' végre egy *Fő Lord Biztos* fog kinevezni, a' ki minden ahhoz megkivántató hatalommal és erővel felruházta, ezen szigetekben fog lakni. —

„4). A' feljebb való tikkelyekben előfordult határozásoknak haladék nélkül lejendő végrehajtása, 's a' most fennálló politikai rend' új elintéztetésének megfundaltatása végett, az Oltalmazó Hatalmasságnak *Fő Lord Biztos*a ki fogja rendelni egy törvényhozó gyűlés összehívattatásának formáit, 's a' melynek lépéseit is ugyantsak ő fogja kormányozni egy *Constitúciónak*, ezen szigeteknek számokra lejendő készítésében, a' melly *Constitúciónak* helybehagyására azután ő Britanniai Felsőge meg fog kéréstenni. Addig míg ez a' *Constitúció* megkészül és helybehagyattatik, mindenik szigeten álljanak fenn azoknak eddig volt *Constitúcióik*, 's ezeken semmi változás ne tétetődhesék külföldben, hanem csak ő Britanniai Felsőge nek kabinéti parantsolatja által. —

„5). Hogy ezen egygyesült szigeteknek lakosaik azon hasznok eránt, mellyek ebből az oltalmazásból folynak, feltétel nélkül való módon bizonyosokká tétetődjenek, és a' végre, hogy az ezen oltalmazással összehajtatódó jusokat 'használni lehessen, hatalma leszen ő Britanniai Felsőge nek arra, hogy az ezen szigetekben lévő várakat és erősségeket elfoglaltassa, 's ezekben őrző seregeket tarthasson. Ezeknek az egygyesült Státusoknak fegyveres seregeik is az ő Britanniai Felsőge' seregeinek fő vezére alá adattatnak. —

„6). Megégygyez ő Brit. Felsőge abban, hogy minden környülállások, mellyek valamint a' most meglévő erősségeknek fenntartatását úgy szintén a' Britannus őrző seregeknek tartatását, zsoldját, 's az ő békességes időbeli számjokat illetik, egy, ezen *Joniai* egygyesült Státusokkal, 's ezeknek jövedelmeikkel megégygyező különös *Alku* által, intéztessenek-el. Ugyan ezen *Alkuban* a' Britanniai 's Joniai Státusok között lejendő állapotnak (*Szernek*) minémüségei is, pontosan határozottassanak meg. —

„7). A' *Joniai* egygyesült szigeteknek, kereskedő zászlóikat az alkúvó Hatalmasságok között mindenik úgy tartsa, mint szabad és független Státusoknak zászlóikat. Azon színeken kívül, 's azon címerek felett, mellyek ezen zászlókon az 1807-ik esztendő előtt voltak, hordozzanak ezek ennekutánna még egy más jegyet is, mellyet ő Britanniai Felsőge ezen Státusoknak, azon oltalom' jeléül, melly alá ezek vétettettek, adni, jónak fog találni; 's a' melly oltalomnak annál fogantatosabbá való tétetődése végett ezennel kihirdettetik, hogy a' nevezett Státusoknak minden kikötőhelyeik, 's révpartjaik, a' tisztelésbéli és katonai jusokra nézve, Britanniai pártfogás alatt lesznek. A' *Joniai* egygyesült szigetek 's az ő (Austriai) Cs. Kir. Apostoli Felsőge' tartományai között való kereskedés, ezen szigetekben mind azokkal a' hasznokkal és könnyebbségekkel fog élni, mint Nagy Britanniának ugyan ezekkel való kereskedése. Ezen *Joniai* szigetekben csak kereskedésre ügyelő *Agenseket*, *Consulokat*, tarthatnak az idegen Hatalmasságok, 's ezen *Agensek* itt éppen azoknak a' rendelkezéseknek lesznek alájok vetette, mellyek alá más független Státusokban vannak ezek vettette.

„8). Mind azok a' Hatalmasságok, kik a' Párisban 1814-ben Május 30-dikán költ *Alkut*, 's a' Bétsi Congressusnak 1815-ben Jun. 9-dikén költ *Aktáját* aláírták, így

szintén a' két *Szicziák* Királya 's az *Ottomannus Porta* is, meghivattatnak, hogy a' jelen lévő Alkuba lépjenek-bé. —

„9). A' jelenlévő tikkelyek ratifikáltassanak, 's a' ratifikáció két hónapok alatt, vagy ha lehet még előbb is, tseréltessék ki. Melynek bizonyágául a' kineveztetett telyeshatalmú Biztosok ezen Alkut aláírták, 's erre petsétjeiket reá ütötték. Így történt Párisban Nov. 5-dikén, Urunknak 1815-dik esztendejében.

„Aláírták: „*Castlereagh, Wellington.*
„*Hertzeg Rasounowsky.*
„*Gróf Capodistria.*

Német Ország.

Landauban egy levelet hirdettek ki, melyben így irt Párisból November 26-dikán Minister Státustitoknak *Vaublanc* a' *Landau* Polgármesterhez: — „Kétségkívül tudja az ur, hogy mitsoda Alkura lépett ő Felsége a' Szövetséges Hatalmasságokkal. Ez, annak a' bünös özszeesküvésnek következése, melly a' Bitangolót Fr. országba vissza hozta vala. Bár melly terhesek legyenek is ennek feltételei, tsakugyan aláíratatni parantsolta ezt a' Király, hogy mindenféle inségeknek, a' mellyek hazánkon feküdtek, határvettettessék. Ezen Alkú szerint négy várat által enged Fr. ország a' Szövetségeseknek. *Landau* egyik ezek közzül. —

„En, Uram! igen keserves kötelességet telyesíték, midőn arra kérem az Urat, hogy polgártársait azon szomorú áldozathoz elkészítse, mellyet tenni kéntelenitetnek. A' Király azt parantsolja nékem, hogy mondjam - meg az Uraknak, melly mély keserűségben volt légyen, midőn látta, hogy a' parantsoló kéntelenség arra kényszeríti, hogy az Urakat a' maga nagy familiájától elszakassza. Mint a' megtörténteknek szemmel-látói, magok megíthették azokat, és látták, hogy a' haza' zász-

lótól való melly rútpártolás vitt légyenbenünk a' veszedelem' örvényének szélére, 's előre is sajdítani kellett az Uraknak azt, hogy a' hazát áldozat-tétel nélkül megmenteni lehetetlen légyen. Az ő Felségét halmazva terhelő szenvedések között egy sem vala ő Felségének keserveesebb, mint ez a' ma nekem adott parantsolat. Elszakad't az a' kötél, melly az Urakat Frantzia országgal özszezatolta vala: az ő Felsége' jó indúlatja azonközben örökké megmarad az Urak eránt; ezen szerentsétlen idők' historiájának' szomorú levelei meg fogják újítani annak a' mély keserűségnek emlékezetét, mellyel az Uraktól való elszakadás a' legjobb Királynak szívét általjarta. Legyen az Ur tolmátsolója ő Felségének a' maga polgártársainál. Mondja-meg nékiek, hogy ő Felsége mostanában a' maga bánkodásának és szeretetének utolsó bizonyítását ajánlja nékiek. Uj kötelességek adattak az Urakra; telyesítsék az Urak ezeket éppen azzal a' buzgósággal és egyenösséggel, melly az Urakat mindenkor megkülömböztette; iparkodjanak az Urak ezeket telyesíteni, még abban a' gondolatban is indító okot keresvén az álhatatosságra, hogy ez az Uraktól kívántatott áldozat is használ Frantzia országnak megtartatására, a' melly gondolat enyhíteni fogja annak az elválasztásnak kegyetlenségét, mellyet egy elleneálhatatlan sors kíván az Uraktól.“

Császári Királyi F. M. Lajtnánt Báró *Wimpfen* ur, ilyen Proklamátziót intézett Dec. 7 - dik napján az *Alsó Rénsi* departamentnek a' *Lauter*' bal partjáig terjedő részében lakó néphez: —“

„A' *Párisban* e' folyó esztendőben Novembernek 20-dik napján költ békességkötés által Frantzia országtól elszakasztván, 's eddig való kötelességek és esküvéstek alól Frantzia országnak Királyától magától feloldoztatván, ő Felségének az *Austriai* Császárnak uralkodása alá léptek.

„Ez az általlépés néktek nem lehet keserves, minthogy ti, eredetetekre, nyelvek, és szokásaitokra nézve Németek lévén, ismét Németekké lesztek. Ne tagadjátok-meg ti ezt a tulajdonságot soha! Vetélkedjétek a' virtusokban és engedelmességben azokkal a' népekkel, a' mellyek *Austriának* szelid országló - páltzáját magasztalják. —

„Viseljétek, mint várni is lehet, tsendesen és minden tétovázás nélkül magatokat; az *Ausztiai* polgári Kormányzék kevés napok alatt bé fog közzítékbe tétettetni. A' katonai elfoglaltatás, mellyet én ő Felségének az *Ausztiai Császárnak* nevében köztetek végrehajtok, a' ti terheiteket nem sokasítani, de sőt inkább nem soká, jóval kevesíteni fogja. — „Költ az *Ausztiai* osztály sereg' hadi szállásán, Dec. 7-dik napján, 1815-ben. —“

„Aláírta:

Báró *Wimphen*.

P r u s s z i a.

Dantzka városát nagy szerentsétlenség érte. Egy igen kemény boltozatú puszkaporos torony, melly a' várkerítésen belől az égygyik kapú mellé volt építetve, Dec. 6-dikán reggel 9 órakor a' levegőbe felvetődött 's tsak nem leirhatatlan pusztítást tett a' városban. Valami 60 mázsa puszkapor lévén még benne, éppen ezt akarták onnét kitakarítani. Tizennégy ágyúzó katonák mentek bé a' toronyba mikor a' puszkapor fellobbanván, azon helyen mindeneket úgy semmivé tett, hogy a' toronynak sem maradtott egy valami 12 nyomnyi mélységű gönörnél egyéb nyoma hátra. Leirhatatlan a' sokféle szerentsétlenség, mellyet ez a' lobbanás okozott. Éppen vásár lévén, sok szekeres emberek mindenestül fogva özszezúzattattak az utzákon; némelyek megölettettek; másoknak kezek vagy lábak szakasztatott ketté. Némely utzák kőomlássá lettek; némely gyermek a' szüleit, némely szülek gyermekeiket keresik.

Spanyol Ország.

Itt folytában követi az országlószgk' az úgy nevezett *Epurations - systémat* (a' kitisztítás' munkáját) melly azt teszi, hogy mind azok a' másod rangú tisztviselők, *Alcadesek*, *Corregidorok*, 's egyebek, a' kik *Bonaparte Jósef*' 's ő utánna a' *Cortesek*' idejében hivatalokat viseltek, letétettetvén, helyekbe mások tétettetnek. —

Amerikában a' *Caracas*i vidéken egy Királyi sereget mostauság megverték az *insurgensek*, vagy, mint magokat nevezni inkább szeretik az, *independesek*.

B é t s.

Nagy Lotteria, Sloszer Thaddé.
Nagy Kereskedőnél, Bétben.

Ezen *Lotteria* által, *Cseh* országban lévő *Czernovitz* nevű uradalom fog a' hozzá tartozó *Markwartz* nevű jószággal 's egy nagy Vasbányával egyetemben kijádtzodtatni. Mind ezek égygyütt 2,616,939 V. Cz. forintokra vannak betsültetve. Fekszik ezen uradalom a' *Tabor* kerületben; van egy szép kastélya, veteményes, 's gyümöltsfás kertel, üveges házzal) egy szép *Ánglus* kertel, 16 helységekkel, hat szállitmányokkal (koloniákkal, egy *Plebániával*, egy *filialissa*, egy *lokálissal*, egy ser és *pálinkafőzőházzal*, egy *hamúsírfőzővel*, egy tsáváló házzal, egy tíz kortsmákkal, hét majorokkal, öt jühtenyésztetésekkel, tizenöt lisztörlő 's öt fűrész malmokkal, két tégláégető helyekkel, egy ványolóval, 's egy fejerítővel. A' fekvő jószág áll: 3709 mérőre való szántóföldből; 1010 mérőre való kaszálóból, 648-ra való legelőből, 50-re való kertekből, 12,928-ra való erdőkből, és 452-tőre való tókból. A' szarvas marha' száma 227, a' jüh' száma 1629 darabra telik. Az erdők adnak esztendőnként 13,000 öl lággy fát. Vadászat sok van. A' Robóth 26,676 igás, és 7089 gyalogszerbéri munkásokból áll 's, a' fennmaradó Ro-

bótosokból esztendőnként békerül még 7000 V. Cz. Forintból álló nyereség. A' vasbánya oly nagy és tökéletes, hogy béhozhat esztendőnként 58 ezer Forintot. —

Ennek a' két millió hatszáz huszonhat ezer kilentz száz harminzhat V. Cz. Forintokra betsültetett uradalomnak kijádzása 186,700 sorsczédulák által megy véghez; egy czédulának az árra 20 forint. A' főbb nyereség áll az Uradalomból 's a' hozzatarozó jószágból és vasbányából, mellyek minden adósság nélkül adattatnak által a' nyertesnek. Mellesleg való nyerő is leszen 12,001, kiknek nyeresége mind egygyütt 654,240 forintra telik. A' vonás négy versben történik, úgy mint: a' jövő Jun. 17-dikén, Julius 8-dikán és 22-dikén, 's Aug. 12-dikén. A' fő nyerés az utolsó vonáskor történik. Minden vonáskor jádzanak mind a' 186,700 sors-czédulák az égygyik kerékben, a' másokban pedig mindenkor 1500 nyerő czédulák. E'képpen minden vonáskor kimutatja magát a' nyereség is. Minden vonásbeli főbb nyerésnek van 750 megelőző 's ugyan annyi utánna' következő nyerő czédulája; 's minden kivonatódó szám fog kapni még egy ingyen való czédulát, mellyel a' játék még tovább folytatatik. Ilyen szabad czédula leszen 4500, avvagy mindenik vonásra 1500, mint-hogy a' nyerés mind a' négy rendbeli vonáskor 1500. — Igy minden szám 30-szor nyerhet; p. o. Tegyük-fel, hogy az első vonáskor kijön a' 10-zes szám. E' tehát kap a' nyerésen kívül még egy szabad czédulát; tegyük-fel, hogy e' legyen 20. Tegyük-fel, hogy a' második vonáskor mind a' kettő kijön; ekkor kap, a' nyereségen kívül még két szabad számot; legye-

nek ezek 30 és 40. Ha a' szerentse úgy szolgál, hogy a' harmadik vonáskor mind a' négy szám kijön, ekkor a' négy nyereségen kívül még négy szabad számot kap, úgy hogy a' negyedik vonáskor már nyoltz számmal fog jádzeni, 's ha ekkor ezek is mind ki találának jőni, így az egy 10-zes számmal, 'mellyért 20 Forintot fizetett volt, 30-szor fog nyerni a' jádzó.

Az utolsó vonás után tizennégy napok mulva fizettetnek-ki a' nyereségek Bétsben a' Haarwarhton a' 778 számú háznál *Slofzer Thaddé* úrnál a' *Steiner* úr 's Kompaniaja' kezessége alatt, a' ki általa' szabad sorsczédulák is kiosztatnak. A' ki a' maga nyereségit hat hónapok alatt fel nem veszi, elveszti, 's adatik az a' Cs. K. invalidusok' és a' Czernowiczi szegények fundusának. Az Uradalom, tudni illik Czernowicz (melly egy kised város,) a' hozzá tartozókkal 's a' vasbányával egygyütt, az utolsó vonás után egy hónap mulva, minden adósság nélkül általadattatnak a' nyertesnek. Az uradasomnak eddig való tulajdonossa, minden esetre, melly ugyan telyességgel nem gyanittathatik megtörténhetőnek lenni, kikötötte magának, hogy a' kijádzást megmásolhassa: melly ha meg esne, az első vonás előtt egy hónappal ki fogna hirdettetni. — Az első vonásbeli fő nyerés 40,000, a' másodikbeli 50,000, a' harmadikbeli 60,000 forintokat teszen; a' negyedikben a' jószágok teszik azt. Lesznek 30, 20, 10, 5, 4, 3, 2, 's egy ezer forintos nyerések, 's így alá felé 25 forintig.

Sors czédulákat Magyar országnak minden nagyobb városaiban, 's Erdélyben Kolosvárt Kozma Josef Tabularis Prokurátor úrnál, lehet vásárolni.

Decemb. 23-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 363 forintot Váltotczédulában. Egy Csász. aranyért 16 forintot 52 krt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro 67.

A' Magyar Kurir 103-dik darabjához.

Magyar Ország.

Unghváron December 6-dik napján, 1815.

Már harmadik esztendeje, hogy a' szőlő hegyek igen vékonyan fizetik a' szőlős gazdáknak munkájokat, költségeket, és faradságokat. Ezen borszűke tehát többnyire el is szoktatta az embereket a' borivástól; és így már most jobbára nem közönséges italnak, hanem csak orvosságnak tartatik az. Az idej szüretünk ugyan valamivel jobbatska volt a' tavalyinál, de csak kevéssel. Az szőlőszemet csak az Octoberi száraz idő javítottameg valamennyire, 's néhány a' éjjel történt szároz derek szívták - ki annak a' vadságát. Mert az idén csak Mindszent nap után fogtunk hozzá a' szüreteléshez, a' mi külömben mindenkor Lukáts nap táján szokott történni.

A' szükség tanította meg az embereket a' mesterségekre: Minthogy az idén igen sok alma termett, és a' bor szükön van; tehát itten sok gazdák a' telelő almának ki-sajtolta levéből bort készítettek; sőt némelyek ürmöst is. A' módja ez: Megtörrik a'

jó fele almát, valamint a' vad almát szokták etzetnek meg törni, azután a' levét ki-sajtolják, és hordókba töltik, mellyekben szinte ugy kifor, mint a' must; a' kiforrása, és megtisztulása után le eresztik as-logos (büdöskővel megfüstölt) hordóba tudni illik azért, hogy meg ne etzetesedjen, és tartós lehessen. A' montyát (törköljét) ismét kádakba teszik, és vizet töltvén reá etzetnek fordittyák. Így tehát az almának azon kívül is, hogy megenni, és aszalni jó, ezen két hasznát is lehet venni. Bár a' kökénynek is illyetén hasznát tudnák venni az ide való emberek, a' melly e' tájon majd minden esztendőben bőven terem. Ebből jó pályinkát is lehetne főzni. A' rothadt almának is lehet hasznát venni. Mert ha azt az ember széjjel nyomja, és a' kádba, vagy hordóba hánnya, mikor meg kél jó pályinkát lehet belőle égetni; a' mit itt már az idén sokan tselekesznek.

Minthogy a' következő verseknek az 1814. esztendőbeli Historiára nagy befolyások volna, azért nem lennének azok, ha szintén deákul vannak is írva, a' M. Kurir' toldalékjában méltatlanok.

Europae Pacatores Oxoniam invifunt.

Cum surrexerint impii abscondentur homines; Cum illi perierint, multiplicabuntur
Justi Prov. XXVIII. V. 28.

Qui multiplicatione Justorum laetabitur vulgus: Cum impii sumpserint Principatum,
gemit populus Ibid. XXIV. V. 2.

Post ut Alexander Socia vi Napo - leonem
Devictum strinxit fluctibus Ilvatus:
(Innata est animis et enim haec Clementia Magnis,
Non premat ut victos arcta catena viros)

Pax redit Europae sociato faedere parta,
 Principibus redeunt pristina Jura suis
 Oppressas recipit vires Ecclesia Christi
 Pontificem recipit perdit Roma suum.
 Tunc Socii posito Parisiis Fundamine Rerum,
 Infandis bellis pectora fessa levant:
 Russorum Caesar, nec non Vilhelmus ovantes,
 Depositis curis Anglica Regna petunt:
 Io vos fluctus, Io vos dicite naves!
 Ultiores Orbis Cymba Caleta vehit,
 Excipit Hos Dubris, curruque vehuntur eburno;
 Se licet occultent, pompa parata viget.
 Londinum plaudit visis Heroibus Omne,
 Hospitibus facit His omnia digna Regens.
 Nec tu Musarum Sedes Oxonia moere,
 Fautores visunt limina docta tui:
 Scilicet et Musis gnari praebentur honores,
 Nec desunt laudes docta Minerva tibi
 En trahit a longis Reges Oxonia terris,
 Atria Pieridum, visere digna putant.
 Interea Pacis Caesar Franciscus Amator
 Pervolat ad populos, pignora chara suos;
 Hospitio reduces Socios capturus opimo,
 Congressum ad Magnum tecta parare volens.
 Excipit ornatum sertis Vindobona Patrem,
 Convolat Urbs omnis, gaudia corde gerens.
 Subjectae gentis concurrunt undique laetae,
 Gaudia Victori, vota que digna ferunt.
 Vivite felices Victores vivite semper,
 Vestraque Pax duret saecula cuncta vigens;
 Pascite subjectos populos, sic pascite Justi,
 Nulla ut conturbet Pacta peracta lues.
 Pactorum Centrum sis Magna Britannia Felix,
 Et regat invictus Regna Paterna Regens.

Cecinit *Unghvarini* 24. Januarii 1815.

P. P.

Velentzeből ezeket írják: — „Felső- *Paduában* 's *Mantuában* is tölteni szándé-
 ges Aszszonyunk *Modenából*, a' maga test-
 vérenek *Ferdinándus* K. Fő Hertzegnek kóztak ő Felsőgek egyegy pár napot.
 társaságában ide vissza érkezvén, a' Felső- *A' Corinthusi* értzből készült lovakat
 gek még 18-dikig itt töltötték idejüket, Dec. 13-dikán állították ismét ki a' magok
 a' midőn minden kísérőikkel egyetemben helyekre *Velenczében*, melly napon azo-
Máylánd féle útnak indultak. Útjokban kat onnét ezelőtt 18 esztendőkkel elvitték
 vala.